

*Пейзаж
с римски мост*

Венцислав Стайков

Венцислав Стайков

Пейзаж
с римски мост

“АРС”
2010 г.

ISBN-978-954-9857-40-5

© Венцислав Стайков, 2010 г.

Редактор: Ваня Стефанова

Корица и библиотечно оформление: © Огнян Георгиев

Тираж 300.

Формат 32/70/100.

Печатни коли 4, печат - "Булгед" и "Арс-принт".

"Библиотека "Глоси" се публикува

под общата редакция на Валентин Дишев

Пейзаж с римски мост

Пъзел

На зазоряване лаят на кучета
троши тишината –
слънчеви стъкълца
се посипват в градините.
Разпадат се сънищата
и цветовете
изпълзят от
топлото одеяло.

На зазоряване думите
отново
започват да се подреждат –
ден, голям колкото плочка
от пъзел,
на която всеки рисува
своето щастие.

Симбиоза

Не е свещена кравата по тези краища.
Храна е,
жертвоприношение,
и кръв, засъхнала в земята.

Но представете си
пейзаж със римски мост,
прегърбен от годините,
под него лед, рекичката прегърнал,
и мъртва крава,
изтърбушена.

В дерето костите са гложгали
и подивели кучета
и мършави лисици,
а най-накрая са кълвали птиците.

И вледеняващото пиршество завършва
със стъпките на черна котка,
пресякла бързо моста
и шмугнала се
във вътрешностите на новия си дом.

Никозия

Рухнаха представите ми за разходка.
Тука само кучета поспираха.

По опънатите нерви на алеите
запъхтени хора крачеха, бягаха от страховете си,
и неистово се губеха
в разграфените си делници.

А така примамливо ухаеха
храстите със розмарина. И жасминовите клонки
се полюшваха на вятъра.

Нищо, че дъждът не идваше.

Слънцето, по-влюбено от всякога,
грееше за Афродитите.
А луната все се луташе над една ранима граница.

Превръщаше се в полумесец
и се кръстеше над църквите.

Капо Греко

Някъде има заливи
с малки сребърни църкви.
И светии, които живеят в морето.
Идват с приливите,
с позлатените стъпки на залеза,
разтварят земята
и влизат в солените пещери.

Някъде има гръцки сватби,
като моята.
Със скали, които са ми свидетели.
И с пясък,
пресят от звездите на Фамагуста.

Тази вечер се ожених за вълната,
която първа ме докосна.

В морето плуват музи

Там, където златните въдици на слънцето не достигат,
лодките се изпаряват в синята меланхолия.
(В този час на деня не само в Гърция тишината е божествена.)

След богатия улов рибарите вървят по водата
и оплетени в невидими мрежи бързат към домовете си.

Те дълго ще разказват за музите,
които оставят своите лири, когато навън
притъмнее
и после голи,
голи
като амфибии
се гмуркат в дълбокото...

По пясъка като весели рачета
прииждат отвсякъде думите.

А някъде слагат тиганите
и бавно отпиват мастика.
В чаши, където всички звезди се събират.

Четири островчета

Селца, посипани с брашно
и слънце над скали препържени

закусвам
под сянката на два лимона

а ми е топло
и ми е кисело

* * *

В този град не вали
облаците завиват към планината

колите са повече от хората
и завиват към долината

* * *

Ще ви кажа как се приготвя
мандариново сладко

купувате мандарини
и целувате жена си

* * *

По средата на острова
сутрин рисувам делфини
на дъното на басейна

в покоя на синята теракота
гъделичкам
техните бели коремчета

Ревю

Реката – смъкнат цип на дреха,
разголена красавица, която знае
къде е изворът на Афродита.

И плисва – лее двата си ръкава,
в модното зелено на септември...
Бедрата ѝ не знам къде започват,
но се разтварят някъде в морето.
Сега пристъпва като манекенка,
която дефилира бавно
пред погледите на туристи.
Но утре ще е друга, по-пенлива
в прегръдките на някой странник...

В реката, обладан и обладаващ,
и аз (за кой ли път) се влюбих.

Фотооко

Златни песъчинки
са полепнали по бедрата ти.

Блестиш...

И на хипнотизираните гларуси
пада цацата от устите им.

Одрин

Есенно утро.
Реката – ленив питон,
бавно съблича
кожата от мъгла.
Рибари се люшват, сякаш от нищото,
в мрежата на първите
лъчи.

Още са сънени
рибите и туристите –
не кълват...
Но пред джамията
атове черни и бели, циганки шарени;
и гълъбите дебели
очакват –
все някой да спре.

Призрачни са минаретата –
четири пръста, забити
в меката плът на небето.

Скоро ще потече светлина
от една есенна калиграфия.

Кипър

През януари
по ризи с къси ръкави
дървета и храсти
размахват зелените шапки

от парада на ветровете
падат само листата
на моята бяла тетрадка

Истанбул

Колко века са погълнати
в корема на динозавъра!
Колко съдби по нетленните камъни...
Времето бавно изтича
и превръща черното в мраморно.

Няма да литнат ракетите –
минарета пробили небето,
а в златарските магазинчета
все ще светят лъчите на слънцето.
Ще си спомнят вълните за кораби,
оставили дири в картините
и ще хвърлят рибарите мрежи,
уловили от Босфора мигове.
Ще кървят по-силно от залеза
по чаршиите сочните нарове
и ще броим с броениците
в най-ароматната вечер
звездите...

Колко века са погълнати
в корема на динозавъра?

При пълнолуние попитайте полумесеца.

Във вечерите тюркоазени

В тази вечер тюркоазена
сянката ти беше сложила
златните шалвари на листата
и танцуваше по вятъра –
ту към хълмовете се издигаше,
ту в прегръдките ми падаше.

Ала, полумесецът излегнат
в пухените си сараи,
с лъчите похотливи
искаше да те опипва
и в харема на небето
после да блестиш за него.

Но тогава аз политнах
като свъсен облак
и в нощта така го погнах,
че до Босфора чак бяга.

Ветрове

Под лудото слънце, маслини и гълъби
и сняг от райски бугенвиллии.

Като Хензел и Гретел сме в приказка,
която след години ще разказваме.
За острова – препарирана риба,
за кипарисите – разпръснати ветропоказатели,
и за нощите, събрали се в кървави нарове.

Ще помним самотата,
сред всичките рояци от коли
и съскащи цикади,
сред цитрусите, църквите и белите палати.

И ветрове, които носят
солените сълзи на морски залеzi.

Апчих

По-безгрижен съм от всякога –
пеперуда, събудена от разтворен нарцис,
и кацнала на цветето ти.

Очаквам да кихнеш от пролетния прашец.
Очите ти да се отворят така,
че да прогледна за всички радостни приливи.

Но ако затвориш пеперудата
в стаята на нашите желания,
клаустрофобия ще обземе и двама ни.

Аз ще си спомня за какавидата,
а ти – за дългата зима.

* * *

Високи брегове. Реката е конец
от края на лятото.

Името ти се рее. Достига орлите.

Най-изненадан от моето ехо е камъкът,
който се търкулна надолу.

Ноемврийска разходка

Порой от листа
легла от ланшна шума
гъби по-красиви
от представите ми

оттатък тази гора
небето е болно
и дрипаво

не търся пътеки
улавям се в паяжини

и искам да се изгубя

Носталгия

Моля се за суша.
За голямата суша,
дето ще пресуши язовира,
ще изпие водата, удавила къщите,
и ще покани спомените на гости.

Тогава баща ми,
няма да плува със своя букет
до гроба на баба,
и сенките на върбите
ще дават път не само на рибите.

Ще ме прегърнат ръцете на слънцето
и аз ще приседна в стария двор,
до старата круша.

Зимна божественост

Прегръщам зимата като дете
и търся топлина
под белия кожух на тишината.

Пред погледа на снежните човеци
деца извайват странни идоли
от бели сенки.

Небето тази вечер не е моят враг;
и облаците не са
айсберги, в които ще се блъскам.
И плувам леко
покрай ледоходите...
Любяща зима като майка, готова
всеки да прегърне.

До болка се задържам в теб.

Зимно равноденствие

Прозрачна луна.
Голямата Мечка спи
вече втори месец.

*

Между ледени облаци
трепери опашката
на комета.

*

Дълга нощ.
По прозорците –
замръзнали сънища.

*

Нови висулки.
Брадата на зимата
гъделичка прозореца ми.

*

Гол бряг.
Снегът
обладава реката.

Пролетно равноденствие

Стадо бели облаци.
Слънцето лъска
подковите на утрото.

*

Мартенски потоци.
Превръщам се в мост
между пролетта и зимата.

*

С първия слънчев лъч
разбърках
млякото в долината.

*

Черешите капят.
Банкет на мравки
под ствола.

*

Пътят и жиците –
гриф на китара
в ръцете на вятъра.

Пътища

Пътувайки с кирие Таки покрай хълмове,
нарязани на бели късове,
видяхме как слънцето приготвя
огромното си барбекю.
Вълните тихо се облизваха.
И по напуканите устни на скалите
соленото море се стичаше.

Тогава кирие Таки каза:
„Макар, че времето лекува,
понякога са толкова дълбоки раните.
Като земята, от която дишаме
прахта на мъртъвците.
Но, някъде, отвъд пейзажа,
живеят светли духове.”

Миниатюри

1.

шосе по средата на гробище
колите съсичат нощния хлад
миризма на бензин трови
тревите и мъртъвците

2.

за да забравя булевардите
тези огромни питони
които поглъщат гласа ми
рисувам пътека в гората
която се вие като невинна
ЗМИЯ

Китайката Баи

Добро утро, Баи

В усмивката ти – цяла вселена.
Чистотата на любовта
в мъниста от зъби.

Под бялата ти шапка
е събрана топлината на света.

* * *

Добър вечер, Баи

Фенери разтварят
сребрилата светлина –
грехопадението на звездите.

* * *

Лека нощ, Баи

Кормораните сънуват риби
по-големи от гърлата им.

А ти спиш като водна лилия –
малка, но изящна.

Таити

“Хей, Пътнико,
край огъня поседнал,
ще ти предскажем бъдещето
по цвета на перата.”

зад орхидеи
 се крият
 туземки
свенливи
 са само
 тичинките

над шамани
 летят папагали
 и пак същото:

“Хей, Пътнико,
край огъня поседнал,
ще ти предскажем бъдещето
по цвета на перата.”

Очите на април

Щом заваля и разкаля,
сякаш невидима бариера
изникна по тоя път:

„До тук
с търкалянето на гуми
върху моята плът!”

Нахлупил един измачкан облак
с цветове на музеен калпак,
някакъв връх си пуши лулата
и сумти – колко е изменчив човекът...

Всяка
следваща стъпка е катарзис,
тъй, че се вижда нагледно:
дивите ягоди
опитомяват
даже и най-придирчивия.
Слушаш елите – зелена симфония; сядаш на
крушевия пън
и мислиш за ръцете на съвършенството;
близваш от сладките сълзи на ручея,
разкиснат по меката зима;

излавяш
очите на април –
как воайорстват през клоните.

Една заблестяла скала
тихичко проговаря:
„Качи се отгоре ми – да видиш,
че земята лети!”...

Разходка до острова

Следобед се спасихме на острова –
вкаменена лодка с мостик,
пропаднал от водите на Марица,
апокалиптично удобен
за скейборд
или за фантазии
на дядовци и баби.

Мислех за реката, заляла града
и езерото – празно от години,
с полегналите водни колела –
тюлени на сушата.

Алеите чертаеха овали,
събираха се под огромен кръст,
на запад,
откъдето идват буйните води,
но едва ли
нашето спасение.

По чехли във Версай

*На Александър Рафестан,
за това, че накара французите
да се почувстват българи,
а българите – французи*

Изпълнени със цветове са формите
насищат погледа

но птиците
пчелите
хвърчилата
довършват геометрията на градините

през клоните
дворците плуват
и есенните ласки
прегръщат камъка с бръшлян

ухае от парфюма на кралицата
и в стаите разголва векове...

живея толкова наблизко
че бях по чехли във Версай.

Контраст

Вятърът оплита в клони
палитрата с необуздани цветове.
Само празните кашони – къщи за клошари
и торбички – луднали балони,
контрастират на картината;

а как би била
съвършена
като платното на импресионист,
доловил интуитивно:
„чужди са подробностите – на пейзажа”...

Зимен пейзаж в Париж

Хлъзваш се от върха на Айфеловата кула
право към къдриците на Сена,
триумфално минаваш
под белите арки на дърветата
и... Оооо, Шан-з-Елизе.
Накрая – топлината на Лувъра,
събрана в синия период
на пръстите.

Но когато видиш кенгуру,
сочило на покрив от модерните предградия,
знаеш, че не си се вдъхновил
от посещенията на “мосю президон” в Австралия,
а от високите отскоци на сюрреалистите.

Цигуларят

Музиката плавно го издига
и сега на покривите стъпил,
цигуларят и цигулката едно са.

Гравитацията сваля шапка.
Той, обаче шапката не сваля
и не проси милостиня.

Стига му край него да прелитат
някои, унесени в концерта
и когато кучето на бис го вика.

Екологичен сън

Точно когато прелитах над езерото
и си мислех, дали не е по-добре
да кацна на стария баобаб,
където шимпанзетата се усмихваха
по-дружелюбно от хората,
някой откъсна главата
на розовото фламинго.

Приземих се с чаша африканско кафе
и няколко пера от възглавница
в южната част на България.

Ролинг стоунс

Плешив парещ връх,
по който змиите се изтягат
като богини...

А ние бутаме съдбата –
нагоре
и после към
сянката.

Тази сгромолясваща жега
има ръцете на хиляди богове.
По пътеката на мравките
шишарки избухват като осколци.
Смолата се стича като лава.
Падат надолу
камъни
от бърбреците на фавните.

И се търкалят, търкалят
търкалят...

Есенна разходка

През октомври зелени пламъци догарят
и златистата вратовръзка си върви
с червената риза на вятъра.

В парка,
фонтанът е дворец за самотна пантофка,
изоставена, сякаш да лае
безпризорния смисъл...

Ако не бяха толкова тежки обувките
и гумите не стържеха асфалта,
щях да повярвам,
че художникът е използвал
всички нюанси на жълтото.
Но, като виждам къртичената упоритост,
с която копаем времето и пространството,
си мисля, че даже и кучетата
скоро ще ни изоставят.

А след дъждеца ще поникнат гъби –
и само поетът ще се престраши
да сготви супа
с аромат на есен.

Приказка за скалата

На скалата, дето цяла зима
се прегръща със снега,
и падна реномето.

Тя не бе вдовица.
Просто слънцето отплава
на гурбет към топлите морета.

Пъновете казаха, че слънцето,
понеже няма корен,
не тежи на място...

Те, проблемите, така се раждат
и се търкулват, после
хората пак трябва да ги местят.

* * *

На Райко

Какво можеше да го впечатли повече
от блесналото острие в земята –
върхът на древната стрела,
забила се в нещо, отдавна изтляло.

Сега очите гледат с трепет
парченцата от пъзела, наречен древност.
В главата му бушуват сцени
и сякаш крепости отново се издигат.

Но той е сам на този хребет,
засяван през годините от артефакти,
и през стените на историята
нахлуват само дъждове и вятър.

Понякога държи в ръцете кремъци,
разпалили желание да скита
и да открива себе си сред старите руини.
А след това, пребродил зеленото море,

обикновено сяда,
подрежда камъни и статуетки,
разлиства книгите си;
и не усеща, как брадата побелява...

На кино

Гробището е до киното.
Малко гробище, а киното голямо,
с пет зали и с купол,
като обсерватория.

Вечер живите и мъртвите се раздвижват.
И аз се раздвижвам.
Вървя след тях и гледам,
как всички отиват на кино.

Всеки ден оставям по нещо

Всеки ден оставям по нещо за утре,
но вчера свърших всичко...

Днес съм лек като перце.

Нямам ръце,

нямам крака,

но мога да повдигна Атлас,

да стъпя на някой облак,

да плувам над илюзиите...

Днес съм тук,

където действията са излишни

и няма нищо несвършено.

Вчера свърших със себе си.

Тема в жълто и бяло

Жълт дъжд. Ден, по-къс от опашката
на бездомна котка.

И този вятър,
който свири на окарина в лицето ми.

Скоро водопадите ще заспят по скалите.
Бели мечки, сънуващи лято.

Отражения

Блудна луна.
Отдава се на всеки облак,
докато го стопи в светлината си.

А гърбавият хребет вижда всичко.
И шушнат храстите,
прикрити в тъмнина.

Под тях потомците на Адам
се давят в пресъхналото езеро.
И чакат отраженията им да клъвнат.

Съдба

Ноември. Уморени листа и беззъби тополи.
Сънен, обвит в цигарена мъгла
вися на клона
на въображението.

Няма други лирически герои,
само някаква жена
всяка сутрин люлее
призрака си.

Появява се ненадейно,
и изчезва, когато най-много съм
влюбен.

Така сме
от хиляда години.

Торнадо

Достигам мястото,
където бурята е в своя апогей.
С усещане, че съм открил покой,
изтръгнат от себе си и полетял,
като клон на стогодишно дърво.

Нищо по-естествено от това завъртане
обратно на часовниковата стрелка,
където аз съм центърът на торнадото,
а фунията е ухото ми...
Там отекват всички начала.

Село без дъжд

Август е като тиган,
забравен в огъня на слънцето.
И следобедите сякаш са безкрайни.
В три без нещо
котката получи слънчев удар,
после сянката и се изпружи.
Рибата се скри във най-дълбокото
и рибарите потънаха нанякъде.

Селото ни опустя,
като хлебарница след девет,
и тютюнът пожълтя без време.
Вече трети петък ходжата се моли,
глас дере от близката джамия,
но дъждът така и не пристига.

Трапезата

(метаморфози)

По синята покривка на небето
пируват лешояди. Под нея –
съхнещите алени петна:
няколко милиарда щастие,
трохи и стъпкани мравуняци.

Салатиерата ухае на инстинкти.
Набъбва гроздето отново.
И пее дрозд. А глас мутира.
Отчаяни са кръстопътищата –
“тоз, който падне” и – умира.

О, колко е обилно блюдото
на суетата, още неоглозгана –
със зъбите и костите,
които врачките подхвърлят
във бездната на нашето безсмъртие.

Момчиловци

Политането – навътре.

Под купола, най-тъмното
е олтар за прилепи.
Молитвено се удържам
по-натам от съзерцанието.

Планината пулсира
с кръста над всичко.
Аз и живота завинаги?

В родопски чан отеква
камбана на църква.

Без гид

Вече десет часа
скитаме из планината.

Даже ехото прегракна.

Вятърът не спря да пее,
а лисиците да му пригласят.

Пречистване

Ветрове от духове на ескимоси
по високите била на планината.
И параклиси по хълмовете голи,
сякаш са следи от бели мечки.

Чувам мекото ръмжене на живота,
шепота от гласове на прадедите.

Тука моите очи танцуват лудо
и е свършена голотата.
Ехото и въздуха пречистват.
В ручеи изтича самотата.

Каменната сватба

Зад хълма изникват внезапно –
застинало каменно чудо
в покоя на бялото слънце,
с червени и бели носии.
Дъждът все крои, моделира,
но те са от късове вечност.
А камъкът тихо се рони,
в ръцете ни плаче солено,
по сипея пак се търкулва
и става по-дълъг воалът.

Извира под нас райски ручей,
над нас – присмехулни врабци...

И сякаш за миг вкаменени
и ние безмълвни стоим.

След дъжда

Залезът не иска да промива
камъни, за да добива злато.
Той, застанал в края на реката,
подарява самородни жили.

Между двата бряга седнал,
ангелът не пада във водата.

Тръгнал по дъгата, търся
излази в отвъдната посока.
Който цвят да избира, ще видя,
откъде извира светлината.

Столетник

В короната му птиците сънуват.
Полегнал на възглавница от шума,
намерих божията симбиоза.

За мравките безкрайна е
вселената на клоните.
Лъчите галят цветовете.

И ангели под сенките закусват.

Достигане

По тези краища калта е глина –
промяната, която моделира усещането, че съм
жив.

Сам съм. И не ми тежи,
не ме е страх
от силуетите – беззъби стари гробища.

Върху могилата дочувам тайната,
говоря с мъртвите и пускам корени.

В утробата

Той често влиза в утробата на пещерите
и гали камъка от векове постиган

и всеки черен пласт
е отражение на огъня горял
преди “човекът за човека да е вълк”
преди да се изследват отпечатъци от пръсти
и да се търси сензация където

отворите поемат слънчевия лъч така
че винаги се ражда нужда от метафора

* * *

Ще го позная
в стадото на дивите коне,
надвесени
над гладката повърхност на водата,
когато отраженията са полегнали
след паша.

Крилато е потомството му,
бяло,
като луната
в себе си събрала
разпръснатата светлина на световете.

Приближаване

Море и небе. В устата на синия кит хоризонта.
По брега, калиграфия. Птиците пишат,
боговете мълчат.

Вървим сред камъни от векове шлифовани.
По-стари и от Библия, а още топли,
като яйца, които вълните непрестанно мътят.

Вървим и приближаваме към мястото,
където залезът постила златната пътека,
на всеки, който стъпва по водата.

* * *

Гръмотевици по средата на зимата.
Проблясват остриетата на януари.

Цяла седмица вятърът точи ножове,
реже думите
и ги отнася заедно с клоните.

Тази нощ ще се катурне
главата на месечината
и ще те оплиска със светлина.